

A Kúria a dr. Kovács Kornélia ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Molnár Zoltán ügyvéd által képviselt alperes ellen munkaviszony jogellenes megszüntetése és jogkövetkezményei iránt a Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságnál 6.M.1174/2011. szám alatt megindított és másodfokon a Budapest Környéki Törvényszék 8.Mf.20.013/2014/3. számú ítéletével jogerősen befejezett perében az említett másodfokú határozat ellen az alperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

r é s z í t é l e t e t :

A Kúria a Budapest Környéki Törvényszék 8.Mf.20.013/2014/3. számú ítéletének felülvizsgálati kérelemmel nem támadott, a rendkívüli munkavégzés ellenértékére vonatkozó döntését nem érinti, a munkaviszony megszüntetés jogellenességére vonatkozó rendelkezését a Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 6.M.1174/2011/36. számú kijavított ítéletének e rendelkezésére - valamint a perköltség- és illetékviselésre vonatkozóan - hatályon kívül helyezi, és e körben az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat meghozatalára utasítja.

A már jogerősen elbírált rendkívüli munkavégzés ellenértékére vonatkozó döntés tekintetében az alperest - felhívásra - az állam javára 39.400 (harminckilencezer-négyszáz) forint első- és másodfokú együttes részilleték, míg a felperes javára tizenöt napos határidővel 20.000 (húszezer) forint és 5.400 (ötezer-négyszáz) forint áfa együttes első- és másodfokú részperköltség megfizetésére kötelezi.

A hatályon kívül helyezett rendelkezés vonatkozásában a felülvizsgálati eljárás illetékét 155.000 (egyszázötvenötezer) forintban, a felperes felülvizsgálati eljárási költségét 15.000 (tizenötezer) forintban és 4.050 (négyezer-ötven) forint áfában, az alperesét 15.000 (tizenötezer) forintban állapítja meg.

I n d o k o l á s

A felperes keresete a munkáltatói rendkívüli felmondás jogellenességének megállapítására, ennek jogkövetkezményei alkalmazására, és rendkívüli munkavégzés ellenértéke megfizetésére irányult.

A Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 6.M.1174/2011/36. számú kijavított ítéletével megállapította, hogy az alperes jogellenesen szüntette meg a felperes munkaviszonyát. Kötelezte az alperest a felperes javára felmentési időre járó munkabér, elmaradt munkabér, 3 havi átlagkeresetnek megfelelő átalánykártérítés, valamint rendkívüli munkavégzés ellenértékeként 243.231 forint megfizetésére. Az ezt meghaladó (további káratalány, valamint 1.337.535 forint rendkívüli munkavégzésért járó munkabér megfizetésére irányuló) keresetet elutasította.

Marasztalta az alperest a felperes javára perköltség, az állam javára kereseti illeték és előlegezett költség összegében.

Az irányadó tényállás szerint a felperes 2010. szeptember 28-ától állt munkaviszonyban az alperesnél. 2011. július 11-étől 2011. október 23-áig keresőképtelen volt. Az alperes a munkaviszonyt 2011. augusztus 22-én rendkívüli felmondással megszüntette. Az indokolás szerint a felperes 2011. augusztus 15-én keresőképes lett, ezt követően munkára nem jelentkezett, távolléte igazolatlan. A felperes a háziorvosa által kiállított irattal igazolta az alperesnél, hogy a táppénzes iraton a keresőképesesség feltüntetése tévesen történt, mert továbbra is keresőképtelen volt. Az alperes 2011. szeptember 1-jén kelt levelében a felperest arról tájékoztatta, hogy tévesen kiadott orvosi igazolás alapján került sor a rendkívüli felmondásra, ezért azt visszavonja. A felperes válaszában nem járult hozzá a rendkívüli felmondás visszavonásához, és tájékoztatta az alperest, hogy annak jogellenessége megállapítása iránt bírósághoz fordult.

Az alperes munkaügyi vezetője 2011. október 26-án felszólította a felperest, nyilatkozzon, hogy jelentkezett-e munkába állás céljából, ellenkező esetben a távollétét igazolja. A felperes válaszában utalt arra, hogy az alperes korábban a munkaviszonyát rendkívüli felmondással már megszüntette, így nem áll fenn munkavégzési kötelezettsége.

Az alperes a 2011. november 3-án kelt rendkívüli felmondással a felperes munkaviszonyát arra hivatkozással szüntette meg, hogy október 24-ét követően a munkahelyi vezetőjénél nem jelentkezett munkára.

Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az alperes a 2011. augusztus 22-én kelt rendkívüli felmondással jogellenesen szüntette meg a felperes munkaviszonyát. Nem találta alaposnak az alperes azon hivatkozását, hogy a rendkívüli felmondást tartalmazó egyoldalú jognyilatkozatát tévedés jogcímén határidőben megtámadta a felperesnél. A 2011. szeptember 1-jén kelt levele ugyanis tartalmát tekintve nem minősül megtámadásnak, abban az alperes csupán arról értesítette a felperest, hogy a rendkívüli felmondást visszavonja. Erre azonban a felperes hozzájárulása hiányában nem volt lehetősége. Az, hogy a felperes a táppénzes igazolásait a felmondást követően is az alperesnek küldte meg, nem tekinthető hozzájáruló nyilatkozatnak.

Az elsőfokú bíróság kiemelte, hogy az alperes a 2011. november 29-én előterjesztett érdemi ellenkérelmében a saját nyilatkozatát téves feltevés címén megtámadta, azonban az elkésett, hiszen az alperes saját állítása szerint a felperes további keresőképtelenségéről már 2011. szeptember 1-jén tudomást szerzett. Az elsőfokú bíróság azt is kifejtette, hogy a munkajogviszonyra a Ptk. szabályai akkor alkalmazhatók, ha a Munka törvénykönyve valamely jogintézményről nem rendelkezik. Az 1992. évi XXII. törvény (régi Mt.) 7. §-a tartalmazza az érvénytelenségre vonatkozó szabályokat, ezért az alperes által hivatkozott 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 236. § (3) bekezdése a perben nem volt alkalmazható. Az elsőfokú bíróság vizsgálta az alperes hivatkozására tekintettel,

hogy a munkaviszony megszüntetésekor a felperes az Mt. 3. §-a szerinti jóhiszeműség és tisztesség követelményének megfelelően járt-e el. Igazságügyi írásszakértői bizonyítást rendelt el annak megállapítása érdekében, hogy a vitatott táppénzes igazolás melyik peres féltől származhatott, ez azonban nem vezetett eredményre. Megállapította, hogy a jóhiszeműség és a tisztesség követelményét az alperes szegte meg, amikor anélkül, hogy meggyőződött volna arról, miszerint keresőképesége ellenére a felperes miért nem tesz eleget a munkavégzési kötelezettségének, előzetes tájékoztatás és felhívás nélkül a munkaviszonyt azonnali hatállyal megszüntette.

A felperes 2011. augusztus 15-étől nem volt keresőképes, ezért az igazolatlan távollétre alapított azonnali hatályú felmondás oka valótlan, az Mt. 96. § (1) bekezdésébe ütközik, ezért jogellenes. Az ezt követően kiadott második rendkívüli felmondás pedig hatálytalan tekintettel arra, hogy a munkaviszonyt az alperes már korábban megszüntette.

A jogellenes munkaviszony megszüntetés jogkövetkezményeként az Mt. 100. § (6) bekezdés alapján rendelkezett az elmaradt munkabér, a (7) bekezdés alapján a felmentési időre járó átlagkereset, míg a (4) bekezdés alapján a káratalány összegéről, amelyet 3 havi átlagkereset összegében talált arányban állónak a jogsértés súlyával.

A felperes rendkívüli munkavégzés ellenértékeként előterjesztett keresetének az Mt. 147. §-a alapján részben adott helyt.

A felperes a fellebbezésében az elsőfokú ítéletnek az átalánykártérítésre, a rendkívüli munkavégzésre, valamint a perköltségre vonatkozó rendelkezése megváltoztatását kérte. Az alperes fellebbezése a felperes teljes keresetének elutasítására irányult.

A Budapest Környéki Törvényszék 8.Mf.20.013/2014/3. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, megállapította, hogy a felperes munkaviszonya az alperesnél 2014. november 12-én szűnik meg. A rendkívüli munkavégzés ellenértékét, az alperest terhelő elsőfokú perköltség és eljárási illeték összegét felemelte, az alperest terhelő előlegezett költség összegét leszállította. Marasztalta az alperest a felperes fellebbezési perköltségében és az állam javára a fellebbezési illetékben.

Érvelése szerint az elsőfokú bíróság a tényállást helytállóan állapította meg, és helyes döntést hozott az ügy érdemét tekintve.

Kiemelte, hogy a per tárgya a felperessel közölt rendkívüli felmondás jogszerűségének vizsgálata volt. Arról kellett állást foglalni, hogy az abban rögzített indok valós volt-e, a felperes munkaképes volt-e, és a munkaviszonyból származó lényeges kötelezettségét megszegve indokolatlanul maradt-e távol a munkából. Helyesen jutott az elsőfokú bíróság arra a következtetésre, hogy a rendkívüli felmondási indok valótlan volt, így a jogviszony megszüntetése jogellenesen történt.

A régi Mt. 7. § (3) és (4) bekezdése alapján a törvényszék

megállapította, a felperesnek 2011. szeptember 1-jén megküldött levélben foglalt alperesi nyilatkozat nem volt megtámadásként értelmezhető. A rendkívüli felmondás érvénytelenségére az alperes először a 2011. november 29-ei keltezésű ellenkérelmében hivatkozott, de az érvénytelenség megállapítását a bíróságtól nem kérte. Az alperes a későbbiek során utalt az 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 236. § (3) bekezdésére is, mely alapján kifogás útján érvényesíthette a perben a megtámadás jogát, azonban a jogszabályi rendelkezésre utaláson kívül ekkor sem terjesztett elő kérelmet e vonatkozásban a bírósághoz. Az alperes a rendkívüli felmondás érvénytelenségét maga állapította meg, amelyre sem az Mt., sem a Ptk. vonatkozó rendelkezései nem adnak lehetőséget.

A rendkívüli felmondás jogszerűsége szempontjából az alperes által hivatkozott orvosi igazolás eredetének nem volt jelentősége. Az igazságügyi írásszakértő kirendelésére a felperes jóhiszemű magatartásának vizsgálata körében került sor.

A felperes alaptalanul sérelmezte az átalánykártérítés elsőfokú bíróság által megállapított mértékét, a másodfokú bíróság nem látott indokot annak felemelésére.

A felperesnek a rendkívüli munkavégzés címén járó ellenérték összegét az elsőfokú bíróság által vétett számszaki hibára tekintettel emelte fel a törvényszék.

A pervesztesség-pernyertesség arányának megfelelően változtatta meg az elsőfokú perköltség és illeték, valamint előlegezett költség összegét.

Az alperes a felülvizsgálati kérelmében elsődlegesen a jogerős ítélet hatályon kívül helyezésével a felperesi kereset elutasítását, másodlagosan a másodfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte.

Álláspontja szerint a törvényszék jogellenesen állapította meg azt, hogy az alperes 2011. szeptember 1-jén felperesnek címzett levele nem a saját jognyilatkozatának tévedés jogcímén történő megtámadása. E megtámadási jogcím a felperes előtt is ismert volt, ő maga is tévedésre hivatkozott, amikor tudomást szerzett a munkaviszony megszüntetéséről. A felmondás kézhezvételét követően maga is közölte az alperessel, hogy a munkaviszonyának megszüntetése tévedésen alapult. A felperes 2011. augusztus 31-én újabb orvosi igazolás bemutatásával igazolta a munkaképtelen állapotát, az alperes pedig azonnal kezdeményezte az eredeti állapot helyreállítását. Az alperes 2011. szeptember 1-jén megküldött irata tartalmát tekintve a rendkívüli felmondás megtámadásának minősül, hiszen abban tévedésre hivatkozik.

Az alperes nem vitatta azt a tényt, hogy a felperes igazolta a keresőképtelen állapotot, azonban abban az időpontban, amikor a munkáltató a rendkívüli felmondást kiadta, abban a téves feltevésben volt, hogy a felperes keresőképes. E tévedést éppen a felperes idézte elő azzal, hogy ilyen tartalmú teljes bizonyító erejű magánokiratot juttatott el a részére. A munkáltató a munkaviszonyt megszüntető nyilatkozatát az Mt. 7. § (3)

bekezdésében írt határidőben megtámadta: az érvénytelenség jogkövetkezményeként kezdeményezte a munkaviszony azonnali hatályú helyreállítását.

Alaptalan a törvényszék álláspontja, miszerint az alperes a perben érvénytelenségi kifogást hatályosan nem terjesztett elő. 2013. április 3-án a Ptk. 236. § (3) bekezdésének második fordulata alapján is kérte a felperes keresetének elutasítását. Ez a nyilatkozata tartalmában megfelel a 2/2010. (VI.28.) PK vélemény 9/a. pontjában foglaltaknak. Ebben tehát nemcsak a jogszabályhelyre hivatkozott, hanem érdemben is előadta a megtámadási kifogását.

Az alperes álláspontja szerint a felperes a pert megelőzően és a per alatt is az Mt. 3. § (1) bekezdésébe ütközően járt el. A jogi képviselővel folytatott konzultáció, a részére adott meghatalmazás, a keresőképeségét igazoló orvosi irat leadása időpontjából következtetés vonható le azon szándékára, hogy célja a munkaügyi jogvita „kieszközlése” volt. A felperes a keresőképeségét igazoló okiratot maga juttatta el a munkáltatóhoz, amelyről az írásszakértő a szakvéleményében azt állapította meg, hogy a „keresőképes” bejegyzés a házi orvos kezétől is származhat. A felperes felkészült tehát arra, hogy a munkáltató a keresőképeségéről adott igazolást látva a munkaviszonyát megszünteti, így alig 10 hónapos munkaviszony után anyagi előnyhöz juthat.

Téves a másodfokú bíróság indokolása első mondatában tett megállapítás, mert az alperes jognyilatkozatának érvénytelensége mellett abban is állást kellett volna foglalnia, hogy a felperes megtartotta-e az Mt. 3. § (1) bekezdésében foglalt kötelezettségét. Az alperes ezen kötelezettségének azonban eleget tett, amikor az Mt. 7. § (1) bekezdésének megfelelően jognyilatkozatát az Mt. 7. § (3) bekezdésében foglalt határidőn belül megtámadta tévedésre hivatkozással. E tévedését orvosolva a munkaviszonyt helyre akarta állítani.

A felperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályban történő fenntartására irányult.

A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. §-ának (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

A felülvizsgálati kérelem megalapozott.

A Pp. 275. § (2) bekezdése alapján a Kúria a jogerős ítéletet csak a felülvizsgálati kérelem és a csatlakozó felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálhatja felül. A felek nem éltek felülvizsgálattal a rendkívüli munka ellenértéke vonatkozásában, így az erről hozott döntést a Kúria nem érintette.

A felperes által támadott 2011. augusztus 22-ei keltezéssel kiadott rendkívüli felmondás jogellenessége körében jogszerűen vizsgálták az eljáró bíróságok az alperesi ellenkérelem tükrében, hogy ő e jognyilatkozatát határidőben megtámadta-e a felperesnél.

Az alperes a felülvizsgálati kérelemben alaptalanul állította, hogy a felperes részére 2011. szeptember 1-jei keltezéssel címzett levél tartalma szerint a jognyilatkozatának tévedés jogcímén történő megtámadása.

A csatolt irat szerint: „2011. augusztus 31-én beérkezett igazolás alapján a keresőképtelensége továbbra is fennáll. A rendkívüli felmondás az orvos által tévesen kiadott keresőtevékenységet tartalmazó igazolás alapján történt. A kiadott rendkívüli felmondását visszavonom”. Ezen alperes által a felperesnek írt levél tartalmát az eljáró bíróságok jogszerűen minősítették a munkáltatói rendkívüli felmondás visszavonásának, abban érvénytelenségre, a másik fél (munkavállaló) által történt megtévesztésre hivatkozásra utalással jognyilatkozat megtámadására nem került sor.

A jogviszonyra irányadó régi Mt. 7. § (1) bekezdés szerint a jognyilatkozat megtámadható, ha a fél annak megtételekor lényeges tényben, körülményben tévedett feltéve, ha a tévedését a másik fél okozta vagy felismerhette, illetőleg ha mindkét fél ugyanabban a téves feltevésben volt. Megtámadható a nyilatkozat akkor is, ha annak megtételére a felet jogellenes fenyegetéssel vették rá. A (4) bekezdés szerint a megtámadást a (3) bekezdésben foglalt határidő alatt kell a másik féllel írásban közölni. Ezt követően az eljárásra a munkaügyi jogvita intézésének szabályai az irányadók. A (2) bekezdés szerint a megállapodást az támadhatja meg, akit megtévesztettek, vagy a nyilatkozat megtételére jogellenes fenyegetéssel vették rá, illetve aki téves feltevésben volt.

A megtámadásnak tehát az Mt. 7. § (2) bekezdésben foglalt személytől származó, az (1) bekezdésben foglalt valamely körülményre hivatkozó, a másik féllel közölt kifejezett jognyilatkozatnak kell lennie, amellyel a nyilatkozó a szerződés érvénytelenné válását kívánja elérni. Azt juttatja tehát kifejezésre, hogy a nyilatkozat megtételekor valamely akarathiba folytán az nem volt érvényes. Erre vonatkozó előadást azonban az alperes 2011. szeptember 1-jei keltezésű irata nem tartalmaz.

Az alperes a perben hivatkozott arra, hogy a felperes a pert megelőzően, és a peres eljárás során is megsértette az Mt. 3. § (1) bekezdésében foglalt kötelezettségeit. A felülvizsgálati érvelése szerint e kötelezettség megsértése a kereset elutasítását eredményezi.

A per tárgya azonban alperes 2011. augusztus 22-ei rendkívüli felmondása jogszerűsége volt, ebben indokként nem szerepel a felperes Mt. 3. § (1) bekezdést megszegő magatartása. A rendkívüli felmondás jogszerűsége körében pedig nem értékelhető a felperesnek a per folyamán tanúsított magatartása és a jogi képvisellel kapcsolatos eljárása. A felülvizsgálati kérelemben a tisztességet és együttműködési kötelezettséget sértő magatartás körében hivatkozott keresőképeséget igazoló okirattal kapcsolatos alperesi érvelés a rendkívüli felmondás megtámadása körében lett volna értékelhető, amennyiben az alperes részéről e jognyilatkozat megtámadására határidőben sor került volna.

A felülvizsgálati kérelemmel nem volt támadott az a jogerős ítéleti megállapítás, miszerint a jelen munkaügyi perben is érvényesíthető volt a Ptk. 236. § (3) bekezdés szerinti kifogás útján a megtámadás

joga. Ezért e megállapítás a felülvizsgálati eljárásra is irányadó. Az alperes alappal sérelmezte, hogy az érvénytelenségi kifogásra vonatkozó előadását a másodfokú bíróság nem helytállóan értékelte. Az alperes 2013. április 3-án kelt beadványában a Ptk. 236. § (3) bekezdésének második fordulata alapján a szerződés érvénytelenségére kifogás útján hivatkozott, és erre tekintettel is kérte a keresetet mint megalapozatlant elutasítani.

A 2013. szeptember 13-ai előkészítő iratában kifejtette a tévedéssel kapcsolatos érvelését megjelölve az Mt. 7. § (1) és (5) bekezdését. Előadta ebben azt is: „Fenntartjuk azonban a szerződés érvénytelenségére kifogás jogcímén történő hivatkozásunkat a Ptk. 236. § (3) bekezdésének második fordulata alapján arra az esetre, amennyiben a tisztelt bíróság álláspontja szerint az érvénytelenség nem lenne megállapítható”. Erre tekintettel nem lett volna mellőzhető az adott esetben a bíróságok részéről a 2/2010. (VI.28.) PK vélemény 9/a. pontjában foglaltak szerint a megtámadási kifogás vizsgálata. Ezért a Kúria a munkaviszony megszüntetése jogellenessége tárgyában előterjesztett kereset vonatkozásában hozott jogerős ítéleti rendelkezést az elsőfokú döntésre is kiterjedően a Pp. 275. § (4) bekezdés alapján hatályon kívül helyezte (a perköltség és illetékviselésre vonatkozó rendelkezésekre is kiterjedően), és e körben az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította.

A megismételt eljárásban állást kell foglalni az alperesnek megtévesztés címén előadott megtámadási kifogása megalapozottságáról, és ezzel összefüggésben a kereset megalapozottságáról.

Miután jogerős döntés csak a rendkívüli munka ellenértékről született, ezért szükséges volt az illeték- és perköltségviselésre vonatkozó rendelkezések hatályon kívül helyezése a Pp. 275. § (4) bekezdés alapján. E körben a marasztalási összegre vetítve döntött a Kúria az alperes által viselendő illeték- és perköltség összegéről [Pp. 78. § (1) bekezdés, 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdés].

A hatályon kívül helyezett rendelkezések vonatkozásában a Kúria a Pp. 275. § (5) bekezdés alapján csak a felülvizsgálati eljárási költség összegét állapította meg azzal, hogy annak viseléséről az új határozatot hozó bíróság fog határozni.

Budapest, 2015. október 14.

Dr. Hajdu Edit s.k. a tanács elnöke, előadó bíró

Dr. Tallián Blanka s.k. bíró, Dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna s.k. bíró

A kiadmány hitelével:

Nné

tisztviselő